

דף עז

- קכג. א. שליא של בהמה – האם היא מותרת באכילה?
ב. האם שליית בהמה מטמאה טומאת אכלין או טומאת נבלות?
ג. עור ששלקוהו – האם מטמא טומאת אכלין או טומאת נבלות?
ד. שליא שיצאה מקצתה או כולה – מתי חוששים ליציאת ולד (שפיר שנימוח) עמה ומתי אין חוששים?
ה. שליא של בהמה מבכרת ושל מוקדשין – האם היא טעונה קבורה?
ו. האם יש לחוש משום 'דרכי האמורי' בעניני רפואה, וכן בהטענת אבנים על אילן המשיר פירותיו וצביעתו באדום?
- א. השוחט את הבהמה – שלייתה שבתוכה מותרת, ונפש היפה (= שאינה קצה וממאסת בכך) תאכלנה. ואולם אם יצאה, אפילו מקצתה – חוששים שמא יצא עמה ולד, והרי השליה כילוד ואינה ניתרת בשחיטה.
- ב. שליה אינה מטמאת, לא טומאת אכלין ולא טומאת נבלות. ואם חישב עליה לאכילה, וראויה היא למאכל – מיטמאה טומאת אכלין אך לא טומאת נבלות. ואעפ"י שהיא ראויה לאכילה – לפי שאינה כבשר.
- ג. עור ששלקוהו (= בישול מרובה, עד שנראה לאכילה) – מטמא טומאת אכלין אך לא טומאת נבלות (כשאינן עליו כזית בשר. תוס' עפ"י גמרא להלן קכו:). ואולם עור של חמור, שהוא מאוס – נסתפקו בו אם מטמא טומאת אכלין.
(משמע בתוס' שאעפ"י שהעור נשלק, אינו נאכל אלא ע"י הדחק).
- ד. שליה היוצאת, ולא נשאר ולד בפנים – חוששים לולד (שפיר) שיצא עמה ונימוח. יש ולד בפנים – אם קשורה בו, ודאי שליה זו שלו, ואין לחוש לולד אחר. ואם אינה קשורה עמו – לר' אלעזר, חוששים לולד אחר (שנימוח). והולד שבפנים, הגם שאין אנו רואים שליה נוספת עמו, חוששים שמא נימוחה שלייתו). ור' יוחנן אמר: אין חוששים. ותניא כוותיה דר' אלעזר. (וכן פסקו הרמב"ם והרא"ש).
- ה. שליה של מבכרת – ישליכנה לכלבים, שספק זכר ספק נקבה, וסמוך מיעוט 'נדמה' שאינו קדוש בבכורה, למחצה נקבות, והרי הזכרים – מיעוט. שליית המוקדשין – תיקבר.
- ו. אביי ורבא אמרו שניהם: כל דבר שיש בו רפואה, (ויש בו טעם והגיון, או שיודעים שהוא מועיל על סמך נסיון. ע' בראשונים) אין בו משום 'דרכי האמורי'.
מותר להטעין אבנים על אילן המשיר פירותיו – שע"כ מונע את הנשירה (מבחינה טבעית). וכן מותר לסוקרו בסיקרא – כדי שאנשים יראו ויבקשו עליו רחמים.
ואולם שאר דברים, כגון קבורת שליה של בהמה מפלת בפרשת דרכים, או תלייתה באילן (כדי שלא תפיל עוד) – אסורים משום 'דרכי האמורי', שדומים לניחוש.

דף עח

קכד. א. האם דין 'אותו ואת בנו' נוהג במוקדשין? ומה דינו של השוחט אותו ואת בנו חולין בעזרה, או קדשים

בחויף – לענין כשרות השחיטה ולענין חיוב השוחט?

ב. כיצד נדרש בסוגיא הכתוב: ושור או שה אתו ואת בנו...?

א. 'אותו ואת בנו' נוהג בין בחולין בין במוקדשין, בין אם היו האם והבן מוקדשין או אחד מהם. ולעולם חייבים מלקות ארבעים על שחיטת השני, האם או הבן. (ובקדשים – הקרבן נפסל, שהרי הוא 'מחוסר זמן'. ויש דעה שלוקין גם משום שחיטת מחוסר זמן. ע' להלן פ-פא).

חיוב 'אותו ואת בנו' נוהג גם בשוחט חולין בעזרה או קדשים בחויף, הגם שהבהמה נאסרת באכילה ובהנאה. (וסופג ארבעים משום 'אותו ואת בנו', ולא משום האיסורים האחרים – כי בחולין בעזרה אין מלקות, שאינו 'לאו'. ושוחט קדשים בחויף, אינו חייב עליהם מלקות וכרת אלא בקרבן הראוי לפנים, וכיון שאסור לשחטו היום משום 'אוא"ב' הרי שאינו ראוי לפנים, שמחוסר זמן הוא). כן סתמה משנתנו, ודלא כשיטת ר' שמעון שאמר שחיטה שאינה ראויה לאו שמה שחיטה, ולשיטתו, כל שהבהמה אינה ניתרת בשחיטתה, אינה 'שחיטה' לחייב משום אותו ואת בנו (כדלהלן פ). וע"ש ביתר פרטות בדין אותו ואת בנו בקדשים לשיטת ר' שמעון).

(השוחט אותו ואת בנו – אעפ"י שסופג ארבעים, שחיטתו כשרה. ואולם בה"ג כתב שאסור לאכול את השני באותו יום, משום קנס).

ב. ושור – ו' מוסיף על ענין ראשון (שור או כשב... ירצה לקרבן אשה לר'), ללמד שדין זה נוהג במוקדשין.

ואולם גם בחולין נוהג, מדכתיב ושור או שה... ולא נאמר בהמשך אחד 'אותו ואת בנו לא תשחטו'.

או שה – לרבות את הכלאים, (שלא נשוחט לקדשים שאין נוהג בהם כלאים).

אתו – לחכמים החולקים על חנניה, (וכן לר' יאשיה), הוצרך לחלק, שחייב על אחד מהם, על שור ובנו או על שה ובנו. ולחנניה (וכשיטת ר' יונתן), אין צריך דרשה לחלק, והוא דרש לחייב גם על השוחט אב ובנו. (אתו – לשון זכר).

ואת בנו – מי שבנו כרוך אחריו, דהיינו האם. (לחכמים, דוקא האם. ולחנניה, גם האב, שהרי התרבה מ'אותו' כאמור). [ראינוהו יונק ולא ראינו שנולד ממנה; משמע בסוגיא בבכורות (כד) שהוא ספק אם יש להניח בודאות שהוא בנה אם לאו. וע' בפוסקים (טז) ובי"ד דוד' (בכורות שם). ואולי יש מקום לחלק בין יונק פעם אחת לכרוך אחריה בתמידות. וצ"ע].

(ומבנו משמע גם לחלק, שחייב על בן אחד, של שור או של שה).

דף עט

קכה. האם חוששים לזרע האב בבעלי-חיים, ומאי נפקא מינה?

לדעת חנניה, וכן פסק שמואל – חוששים לזרע האב. (ולדעת תנא קמא בברייתא – אין חוששים לזרע האב. ויש חולקים. ערמב"ן ור"ן). ולר' יהודה – ספק אם חוששים אם לאו. (כן מסקנת הסוגיא. וכן הסיקו בדעת ר' אליעזר וחכמים. וכן משמע שסברו ר' אבא, אביי ורב פפא, כר' יהודה. עפ"י ראשונים).

הנפקותות המובארות בסוגיא: אם חוששים לזרע האב, נוהג דין 'אותו ואת בנו' בשחיטת אב ובנו. ואם